

Onderwerp Behoeftte aan pre-mantelzorgwoningen in de gemeente Groningen
ter informatie
Steller Jan Martini

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	61 42	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	192018-2023
Datum	28-6-2023	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Hierbij doen wij u toekomen de resultaten van het door ons verrichte onderzoek naar de behoefte van onze inwoners aan pre-mantelzorgwoningen in de gemeente Groningen en een afweging hier beleidsregels voor te maken.

Aanleiding

In het coalitieakkoord 2022-2026 is opgenomen dat we inzetten op meer-generatiewoningen en pre-mantelzorgwoningen. Op 27 oktober 2021 zijn in een brief de vragen ex art 38 RvO van mevrouw T. Moorlag van de ChristenUnie over pre-mantelzorgwoningen en het eventueel maken van beleid hierop beantwoord. In genoemde brief hebben we aangegeven dat we merken dat de vraag naar pre-mantelzorgwoningen erg klein is en we in de praktijk zien dat het weinig voorkomt. Om die reden is aangegeven er op dat moment niet voor te kiezen om beleid te maken op het gebied van pre-mantelzorgwoningen en het huidige mantelzorgwoningenbeleid te continueren. In de beantwoording van de vragen is toegezegd wel te starten met een onderzoek naar de behoefte van onze inwoners naar pre-mantelzorgwoningen en hoe we hier in de toekomst in kunnen voorzien middels te maken beleidsregels.

Leidende begrippen zijn:

Definitie mantelzorger

Mantelzorger ben je als je langdurig (langer dan 3 maanden en meer dan 8 uur per week) en onbetaald zorgt voor een naaste. Bijvoorbeeld een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Ook het zorgen voor iemand met een verslaving of psychische problemen valt

Volgvel 1

hieronder. Een mantelzorger geeft zorg, omdat zij/hij een persoonlijke band heeft met degene voor wie zij/hij zorgt.

Woonvormen mantelzorg

Mantelzorgwoning:

Een mantelzorgwoning is een zelfstandige woning op het terrein van een eigen huis. De tweede woning kan bewoond worden door de mantelzorger of degene die zorg nodig heeft. Hierbij is sprake van een intensieve mantelzorgsituatie.

Pre-mantelzorgwoning:

Een pre-mantelzorgwoning is hetzelfde als een mantelzorgwoning. Hier mag je echter al gaan wonen vóóordat er daadwerkelijk sprake is van een mantelzorgsituatie.

Kangoeroewoning:

Een kangoeroewoning is een combinatie van twee huizen onder één dak. De huizen hebben allebei een eigen voordeur en hebben een deur in het midden waardoor ze verbonden zijn.

Resultaten van het onderzoek naar behoefte

Wij hebben onze afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) onderzoek laten doen naar de behoeften aan en bekendheid met pre-mantelzorgwoningen en kangoeroewoningen. De onderzoeksvragen zijn voorgelegd aan het inwonerspanel Groningen Gehoord. Ten behoeve van het onderzoeksrapport “Mantelzorg en Woonvormen voor mantelzorg in de gemeente Groningen” (bijlage) zijn mensen vanaf 45 jaar als belangrijkste doelgroep gezien. In totaal vulden 4.708 panelleden de vragenlijst in. Dit is een respons van 50%. Daarnaast zijn ook in ons gehouden onderzoek onder 773 mantelzorgers, naar vervangende zorg, vragen opgenomen over mantelzorgwoningen.

Respons mantelzorgenden

Opmerkelijk is dat ruim 60% van de mantelzorgende respondenten geen van de genoemde woonvormen, om mantelzorg in te geven, overwegen om mantelzorg aan hun naaste te geven. Zestien procent van de mantelzorgers zegt wel één of meer van de genoemde woonvormen te overwegen. Deze 16% is onderverdeeld in 7% wil een kangoeroewoning overwegen, 7% een mantelzorgwoning en slechts 2% een pre-mantelzorgwoning.

Van de respondenten die mantelzorg geven zegt een derde gemiddeld minder dan 8 uur per week voor de naaste te zorgen. Iets minder dan een derde besteedt 8 tot 24 uur in de week aan mantelzorg en bijna 10% is minimaal 24 uur per week met mantelzorg bezig. Hieruit kan de conclusie getrokken worden dat de mate van zorgverlening nagenoeg geen behoefte vraagt naar zorg vanuit een mantelzorgwoning.

Respons niet mantelzorgend

Aan de respondenten die geen mantelzorg ontvangen is gevraagd of de verschillende woonvormen hen aanspreken om zelf gebruik van te maken (als men hulpbehoevend zou worden). Ruim 40% zou één of meer woonvormen voor zichzelf overwegen. Bijna vier op de tien geven aan dit niet te weten. Bijna een op de vijf zegt dat de woonvormen hen niet aanspreken. De woonvorm die het meest aanspreekt om zelf

Volgvel 2

gebruik van te maken is de kangoeroewoning op de voet gevolgd door de mantelzorgwoning.

Zoals ook al in de eerder genoemde brief aan de raad (27 oktober 2021) is gemeld, constateren wij dat de vraag naar pre-mantelzorgwoningen erg klein is en we in de praktijk zien dat mantelzorgwoningen zeer weinig voorkomen in onze gemeente. De resultaten van het nu verrichte onderzoek naar behoefte laten dit ook zien.

Afwegingen

De huidige kangoeroewoningen (twee woningen naast elkaar met een tussendeur) die Lefier in de verhuur heeft voor mantelzorg kennen in de praktijk niet de verwachte verhuur aan deze doelgroep waardoor vanwege voorkomen van leegstand ook incidenteel aan anderen wordt toegewezen.

Een mantelzorgwoning is vergunningsvrij naast de bekende bouweisen die voor iedereen van toepassing zijn. Het kenmerk van de mantelzorgwoning is de tijdelijkheid zolang er mantelzorgbehoefte is. Wij volgen hierin het landelijk beleid.

Het uitgangspunt bij een pre-mantelzorgwoning is dat er nog geen (intensieve) mantelzorg nodig is, maar dat dit binnen 10 jaar wel verwacht wordt. Deze woning mag maximaal 10 jaar blijven staan. Een pre-mantelzorgwoning is niet vergunningsvrij en derhalve zijn er gemeentelijke beleidsregels nodig wanneer wij deze woonvorm in onze gemeente willen toelaten. Als er aan de voorwaarden van een pre-mantelzorgwoning wordt voldaan en de vergunning wordt afgegeven, mag de pre-mantelzorgwoning maximaal 10 jaar blijven staan. Als er binnen die 10 jaar een “echte” mantelzorgsituatie ontstaat, wordt het gebruik vergunningsvrij. Het wordt dan een gewone mantelzorgwoning. Dat betekent dat het gebouw mag blijven staan zolang de specifieke mantelzorgbehoefte er is. Als de mantelzorgrelatie ophoudt, moet de mantelzorgwoning worden verwijderd. Uitvoering van het pre-mantelzorgbeleid vraagt gedurende het traject van 10 jaar handhaving op de beleidsregels.

In den lande zien we dat een 15% van de gemeenten beleid hebben gemaakt op pre-mantelzorgwoningen. Dit betreffen zogenaamde plattelandsgemeenten die zich kenmerken door meer fysieke ruimte voor bijplaatsen van een woning. Desgevraagd geven een aantal gemeenten aan dat zij hun beleid niet hebben gebaseerd op een onderzoek naar behoefte maar slechts op één a twee verzoeken.

De gemeente Groningen kent echter een andere dynamiek. Behalve in de buitengebieden van de stad is er spaarzaam ruimte om een (vergunning vrije) mantelzorgwoning te bouwen. Naast dat valt te verwachten dat door de druk op de woningmarkt in de gemeente Groningen er mogelijk misbruik zal plaatsvinden van het toelaten van een pre-mantelzorgwoning. Handhaving hierop zal dan problematisch worden. Wij hebben de andere G6 gemeenten bevestigd naar eventueel bestaand beleid op pre-mantelzorgwoningen en de ervaringen met handhaving hierop in hun gemeente. Deze steden hebben aangegeven geen beleid te hebben op pre-mantelzorgwoningen.

Uit de resultaten van de onderzoeken blijkt dat er nu niet direct een behoefte bestaat aan pre-mantelzorgwoningen. Echter, gezien de ambities (in het coalitieakkoord, de visie op wonen, samenleving en zorg: “Wonen mag voor niemand (een) zorg zijn 2022-2030” inclusief het bijbehorende uitvoeringsprogramma, fase 1 2023-2025 en het uitvoeringsprogramma ouderen) en de ontwikkelingen die op ons afkomen (onder

Volgvel 3

andere de dubbele vergrijzing) kiezen we er voor om over een jaar opnieuw kritisch de behoefte naar pre-mantelzorgwoningen te bekijken c.q. te onderzoeken. Ook in het licht van de landelijke ontwikkelingen en hetgeen er beleidsmatig gaat gebeuren.

Conclusie

Gezien voorgaande willen we het landelijk beleid op mantelzorgwoningen continueren. Over een jaar willen we opnieuw kritisch kijken naar de behoefte naar pre-mantelzorgwoningen. Aangezien uit de onderzoeken is gebleken dat niet iedereen bekend is met woonvormen als mantelzorgwoning en kangoeroewoning gaan we de informatie hierover aan de inwoners verbeteren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.